

ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ

นายรัชชม อรรถภิญโญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-774-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017190

INTERNATIONAL JUDICIAL COOPERATION IN CRIMINAL MATTERS

MR. CHATCHOM AKAPIN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-774-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ

โดย

นายัชชม อรรถภิญญ์

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์เข้มชัย ชูติวงศ์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพานิต เกศสมเกียรติ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทนิติศาสตร์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์เข้มชัย ชูติวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพานิต เกศสมเกียรติ)

..... กรรมการ
(อาจารย์สุชาติ ไตรประสิทธิ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์จรัญ ภักดีธนากุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์กนก อินทร์มพรรย์)

ชัชชม อรรถภิญโญ : ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ
(INTERNATIONAL JUDICIAL COOPERATION IN CRIMINAL MATTERS) อ. ที่ปรึกษา :
อ. เข็มชัย ชุตินวงศ์, อ. ที่ปรึกษาร่วม : พศ. สุพานิต เกิดสมเกียรติ, 246 หน้า
ISBN 974-578-774-4

เมื่อปัจจัยในการคมนาคมและการสื่อสารระหว่างประเทศมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ทำให้พลเมืองของแต่ละประเทศสามารถเดินทางไปมาหาสู่กันได้โดยใช้เวลาในการเดินทางเพียงเล็กน้อย รวมทั้งสามารถติดต่อพูดคุยหรือแลกเปลี่ยนข่าวสารซึ่งกันและกันได้ด้วยความสะดวกแม้ในขณะที่อยู่คนละประเทศ ความสะดวกเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การประกอบอาชญากรรมสามารถแพร่ขยายออกสู่ระดับระหว่างประเทศได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง โดยอาชญากรรมบางประเภทมีเครือข่ายโยงใยกันในรูปองค์กรที่มีขอบข่ายของการทำงานร่วมกันในหลาย ๆ ประเทศ ทำให้การป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมเหล่านี้ ประสบอุปสรรคอันเนื่องมาจากข้อจำกัดในเรื่องอำนาจอธิปไตยในการดำเนินคดีอาญา ซึ่งโดยหลักทั่วไป ประเทศหนึ่งจะล่วงละเมิดอีกประเทศหนึ่งไม่ได้ และบรรดาอาชญากรได้อาศัยข้อจำกัดดังกล่าวนี้เป็นเกราะกำบังให้รอดพ้นจากการดำเนินการตามกฎหมายตลอดมา

ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศจึงเป็นเครื่องมือที่ประเทศต่าง ๆ ร่วมกันสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาวิธีดำเนินการทางกฎหมายให้ทันสมัยเพียงพอในอันที่จะป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมที่มีการขยายตัวออกสู่ระดับระหว่างประเทศอย่างไม่หยุดยั้งอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแต่ละประเทศได้ยินยอมผ่อนผันอำนาจอธิปไตยในการดำเนินคดีของตนลง โดยมีวิวัฒนาการในการให้ความร่วมมือกันตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา จนในปัจจุบันความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศได้รับความนิยมแพร่หลายอย่างกว้างขวางจากหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก

โดยเหตุที่แต่ละประเทศย่อมมีกฎหมายภายในของตนและมีแนวคิดและระบบกฎหมายที่แตกต่างกันออกไป ดังนั้นในการเข้าทำความร่วมมือจึงย่อมมีความแตกต่างกันไปบ้างในบางกลุ่มประเทศ แต่ข้อแตกต่างดังกล่าวก็เป็นเรื่องปลีกย่อยเท่านั้น โดยสาระสำคัญต่าง ๆ ของความร่วมมือนั้นคงเป็นไปในทำนองเดียวกันเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้เนื่องจากประเทศต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์ร่วมกันในอันที่จะป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม อย่างไรก็ตามแม้ความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศจะได้บัญญัติไว้ในความตกลงของประเทศต่าง ๆ ไว้อย่างรัดกุมและมีขอบเขตของความร่วมมือกว้างขวางเพียงใดก็ตามความร่วมมือดังกล่าวก็ไม่อาจสัมฤทธิ์ผลลงได้ ถ้าปราศจากความจริงใจและจริงใจในการให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันระหว่างประเทศต่าง ๆ โดยมีเป้าหมายสำคัญร่วมกันคือ สันติสุขและความปลอดภัยของมนุษยชาติ

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
A.

CHATCHOM AKAPIN : INTERNATIONAL JUDICIAL COOPERATION IN CRIMINAL MATTERS. THESIS ADVISOR : LECT. KHEMCHAI CHUTIWONGSE, THESIS CO-ADVISOR ASST. PROF. SUPHANIT KIRDSOMKIART, 246 PP.

The rapid growth of international transportation and communication enables people of every country to not only transport to any places in short time, but communicate, including exchange informations worldwide no matter where they are. Unfortunately, the aforesaid convenience is one of various significant factors which rapidly and continuously enhance the internationalization of crimes. Sovereignty in criminal proceedings of each country which cannot be interfered by other countries is a limitation for prevention and suppression of crimes, particularly the crimes of which their network existing in several countries. Apparently, culprits usually use this limitation as the shelter to protect them from legal actions.

International Judicial Cooperation in Criminal Matters is a mechanism created by several countries to modernize the legal proceedings to cope with the internationalized crimes. Each Contracting Country shall, to fulfil the objective of this cooperation, indulge her own sovereignty in criminal proceedings. This International Judicial Cooperation has gradually evolved from the 17th century until now with success in being recognised in several countries worldwide.

However, the difference may, pursuant to internal laws, legal concept and systems of each country, exist in some agreements on international cooperation. But the main substances of cooperation still comprise the same aspects due to the strong intention of most countries to jointly prevent and suppress the crimes. Notwithstanding the strict provisions and broad extents, the international cooperation will not be successful unless all countries vigorously and sincerely render cooperation to one another under the same objective. That is the peace and safety of human-being.

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
Toum W.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ อาจารย์เข้มชัย ชูติวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพานิต เกิดสมเกียรติ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้กรุณาให้แนวความคิดในแง่มุมต่าง ๆ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับเอกสารและข้อมูลที่สำคัญในการค้นคว้าประกอบการวิจัยตลอดจนตรวจแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา ซึ่งผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสองไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. โกเมน ภัทรภิรมย์ อัยการสูงสุด และอาจารย์สุชาติ ไตรประสิทธิ์ อัยการพิเศษฝ่ายปรึกษา ที่ได้กรุณาให้โอกาสแก่ผู้เขียนในการค้นคว้าหาข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้เขียนช่วยงานฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างกฎหมายแม่บท ว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทางอาญาระหว่างปี พ.ศ. 2532-2533 ทำให้ผู้เขียนได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการดังกล่าวและได้รับฟังความคิดเห็นอันหลากหลายและมีคุณค่าจากคณะกรรมการซึ่งล้วนเป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางกฎหมาย ตลอดจนได้มีโอกาสค้นคว้าหาข้อมูลประกอบการประชุม ซึ่งผู้เขียนได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ประกอบเป็นส่วนหนึ่งในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ให้แก่ผู้เขียน ตลอดจนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าขงงานการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปด้วยดี

ัชชรม อรรถมัญญ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. ความนำ	1
2. แนวคิดเกี่ยวกับความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาระหว่างประเทศ	5
ความหมายของความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ระหว่างประเทศ.....	5
สิทธิของรัฐที่จะมีอำนาจบังคับการ โดยกฎหมาย	7
ความจำเป็นของความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ระหว่างประเทศ.....	14
3. วิวัฒนาการของความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาระหว่างประเทศ	25
รูปแบบของความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา	31
การแบ่งกลุ่มประเทศที่ทำความตกลง เรื่องการให้ ความร่วมมือระหว่างประเทศทางอาญา.....	33
ข้อควรพิจารณาถึงความตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของทั้ง 6 กลุ่ม.....	34
4. สาระของความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาระหว่างประเทศ	78
หลักเกณฑ์ประกอบการพิจารณาของ เรื่องที่จะให้ความร่วมมือกันได้	78
องค์การที่รับผิดชอบของรัฐในการให้และขอรับความร่วมมือ : แนวคิด เกี่ยวกับผู้ประสานงานกลาง	88
กฎหมายที่ใช้ในการดำเนินการให้ความร่วมมือ	89
ประเภทของความร่วมมือ	92
การขอรับความร่วมมือจากต่างประเทศ	118

	หน้า
5. ประเทศไทยกับความตกลงเรื่องการให้ความร่วมมือ	
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ	122
ประเทศไทยกับแนวความคิดเรื่องการให้ความร่วมมือ	
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ	122
ประเทศไทยกับการเข้าเป็นภาคีในความตกลงระหว่างประเทศ	
ว่าด้วยการให้ความร่วมมือทางอาญา	123
ขอบเขตของความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ	
ซึ่งกำหนดไว้ในสนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา	123
ประเทศไทยกับกฎหมายภายในเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือ	
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ	127
สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความร่วมมือระหว่างประเทศ	
ทางอาญา	128
6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	139
ข้อวิเคราะห์สนธิสัญญาระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา	140
ข้อควรพิจารณาในการเจรจาเรื่องความตกลงในการให้ความร่วมมือ	
ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ	148
บรรณานุกรม	158
ภาคผนวก	162
ประวัติผู้เขียน	246